

MAKTABGACHA TA'LIM TARBIYACHILARINING KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA EDTECH TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

Mansurova Surayyo Ravshanovna

Navoiy viloyati pedagogik mahorat markazi dotsenti, p.f.f.d (PhD)

Mob. tel.: (93) 3118127. E-mail: mansurovasurayo208@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda EdTech texnologiyalaridan foydalanishning ahamiyati va imkoniyatlari tahlil qilingan. Shuningdek, zamonaviy raqamli ta'lim vositalari orqali tarbiyachilarning pedagogik, axborot-texnologik va kommunikativ kompetensiyalarini shakllantirish masalalari yoritilgan. Maktabgacha ta'lim muassasalarida raqamli platformalar, multimedia vositalari va interaktiv ta'lim texnologiyalarini joriy etish orqali ta'lim jarayoni samaradorligini oshirish hamda tarbiyachilarning kasbiy mahoratini takomillashtirish yo'llari ko'rsatib berilgan. Tadqiqot natijalari EdTech texnologiyalarini ta'lim jarayoniga integratsiya qilish tarbiyachilarning innovatsion faolligini kuchaytirishi va bolalar ta'lim-tarbiyasi sifatini oshirishga xizmat qilishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, tarbiyachi, kasbiy kompetensiya, EdTech texnologiyalari, raqamli ta'lim, innovatsion pedagogika, interaktiv ta'lim, multimedia vositalari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari.

Kirish. So'nggi yillarda O'zbekistonda ta'lim tizimini tubdan modernizatsiya qilish, ayniqsa maktabgacha ta'limni rivojlantirish davlat siyosatidagi ustuvor yo'nalishlardan biriga aylandi. Bolalarning intellektual, ijtimoiy va ma'naviy rivojlanishida maktabgacha ta'lim bosqichi muhim ahamiyat kasb etgani sababli, ushbu sohada pedagog kadrlarning kasbiy salohiyatini oshirish va ta'lim jarayoniga zamonaviy innovatsion texnologiyalarni joriy etishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Davlat tomonidan qabul qilinayotgan normativ-huquqiy hujjatlar va amaliy islohotlar maktabgacha ta'lim muassasalari faoliyatini takomillashtirish, tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish hamda ta'lim-tarbiya jarayonlarini zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida tashkil etishga qaratilgan.

Xususan, O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi tomonidan maktabgacha ta'lim muassasalarida innovatsion yondashuvlar, raqamli ta'lim resurslari va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish bo'yicha keng ko'lamlı ishlar amalga oshirilmoqda. Bu jarayonda tarbiyachilarning raqamli savodxonligini oshirish, ularni zamonaviy ta'lim platformalari, multimedia vositalari va interaktiv o'qitish usullaridan foydalanishga o'rgatish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Shuningdek, pedagog kadrlarning malakasini muntazam oshirish, ilg'or xorijiy tajribalarni o'rganish va ularni milliy ta'lim tizimiga moslashtirishga alohida e'tibor berilmoqda.

Maktabgacha ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar doirasida ta'lim jarayonini raqamlashtirish, ta'lim mazmunini yangilash va bolalarning individual qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan innovatsion dasturlar joriy etilmoqda. Bunda tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalari, ayniqsa axborot-texnologik, kommunikativ va innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirish muhim omil hisoblanadi. Zamonaviy EdTech texnologiyalaridan samarali foydalanish tarbiyachilarga ta'lim jarayonini interaktiv va qiziqarli shaklda tashkil etish, bolalarning bilish faolligini oshirish hamda ta'lim sifati va samaradorligini ta'minlash imkonini beradi.

Shu nuqtai nazardan, maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda innovatsion va raqamli texnologiyalardan foydalanish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Bu esa ta'lim jarayonini yanada takomillashtirish, pedagoglarning kasbiy mahoratini oshirish va maktabgacha ta'lim tizimining samaradorligini yuksaltirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar tahlili: Maktabgacha ta'lim tizimida pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, ta'lim jarayoniga innovatsion va raqamli texnologiyalarni joriy etish masalasi ko'plab mahalliy va xorijiy olimlar tomonidan o'rganilgan.

O'zbekistonlik olimlardan H. G'aniyeva maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish va uning sifatiga ta'sir etuvchi omillarni tadqiq etgan. Uning ilmiy ishlarida maktabgacha ta'lim muassasalarida ta'lim mazmunini takomillashtirish, bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlash va tarbiyachilarning pedagogik mahoratini oshirish masalalari tahlil qilingan [6.120B].

M.N.Xushnazarova o'zining tadqiqot ishida maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagoglar ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etishda 4 bosqichda amalga oshirilishi muhim ekanligi to'g'risida so'z yuritadi. Jumladan:

1. Muammoni taxlil asosida aniqlash. 2. Mo'ljallanayotgan ta'lim tizimini loyihalash. 3. O'zgarishlar va yangiliklarni rejalashtirish. 4. O'zgarishlarni amalga oshirish [7.201B].

Shuningdek, O'. Achilov maktabgacha ta'lim muassasalarida tarbiyachi va ota-onalar hamkorligini tashkil etish orqali bolalarning rivojlanishini ta'minlash masalasini o'rgangan. Uning tadqiqotlarida ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar va innovatsion usullarni qo'llash muhimligi ta'kidlangan [1. 3-5B].

Yana bir o'zbek olimi O. Jamoliddinova maktabgacha ta'lim metodikasi va tarbiyachilarni tayyorlash jarayoniga oid ilmiy izlanishlar olib borgan. U maktabgacha ta'lim pedagoglarining kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish muhim ekanligini asoslab bergan[3. 45B].

Xorijiy olimlardan maktabgacha ta'limda innovatsion texnologiyalardan foydalanish masalasini tadqiq etgan olimlardan Luis Orteganoning ishlari alohida ahamiyatga ega. U o'z tadqiqotlarida maktabgacha ta'limda raqamli o'yin texnologiyalari (serious games) orqali bolalarning bilish faoliyatini rivojlantirish va ta'lim jarayonini samarali tashkil etish imkoniyatlarini asoslab bergan[5.12B].

Shuningdek, mashhur pedagog va psixolog Jerom Bruner maktabgacha ta'limda bolalarning kognitiv rivojlanishini ta'minlashda interaktiv va innovatsion ta'lim usullarining ahamiyatini ilmiy jihatdan asoslab bergan. Uning tadqiqotlarida bolalarning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshirishda o'yin, tajriba va raqamli vositalardan foydalanish muhimligi ta'kidlangan [2.31B].

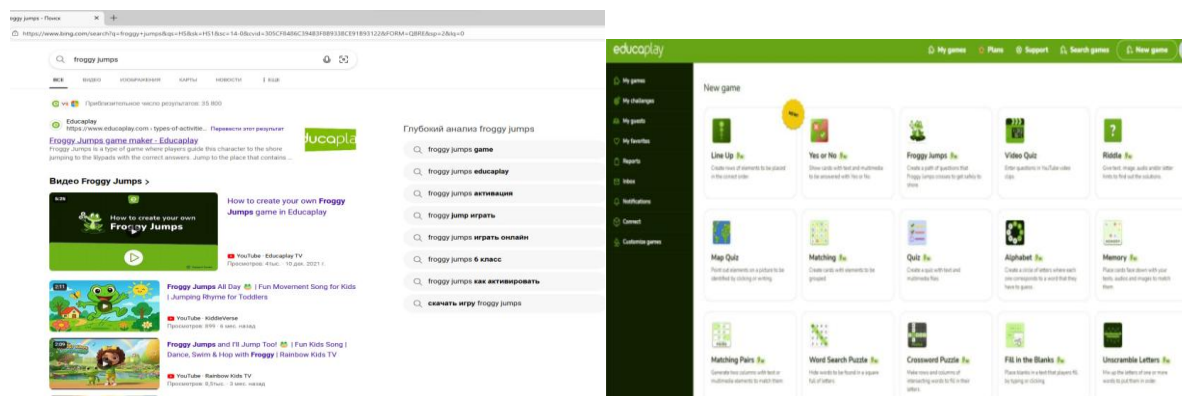
MDH mamlakatlari olimlari ham maktabgacha ta'lim sohasida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish masalasiga katta e'tibor qaratgan. Jumladan, rossiyalik pedagog YE.YE. Kravsova maktabgacha yoshdagi bolalarni rivojlantirishda o'yin texnologiyalari va interaktiv ta'lim muhitini yaratishning ahamiyatini tadqiq etgan [4.52B].

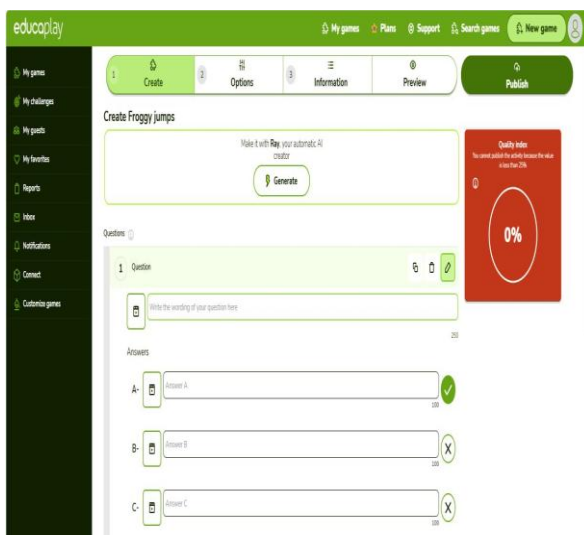
Shuningdek, T.S. Komarova maktabgacha ta'lim metodikasiga oid ilmiy ishlarida bolalarni ijodiy va intellektual rivojlantirishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning samaradorligini asoslab bergan.

Yuqoridagi ilmiy tadqiqotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda innovatsion va raqamli texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Biroq zamonaviy EdTech texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlarini yanada chuqur o'rganish va amaliyotga joriy etish zarurati mavjud.

Tadqiqot metodologiyasi. Mazkur tadqiqotda maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda EdTech texnologiyalaridan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlarini o'rganishga qaratilgan kompleks yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot metodologiyasi ilmiy-nazariy tahlil, empirik tadqiqot usullari hamda pedagogik tahlil metodlariga asoslanadi. Tadqiqot jarayonida avvalo maktabgacha ta'lim tizimida tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, shuningdek EdTech texnologiyalarini ta'lim jarayoniga joriy etishga oid ilmiy adabiyotlar, ilmiy tadqiqotlar tahlil qilinadi va bolalarning bilish faolligini oshirishga qaratilgan interaktiv usullardan foydalanildi.

Tahlillar va natijalar. Froggy Jumps ta'limiy o'yini orqali bolalarni bilish faolligini yanada rivojlantirish mumkin. Uni ketma-ketlikda qanday amalga oshirish mumkinligini keltirib o'tamiz.

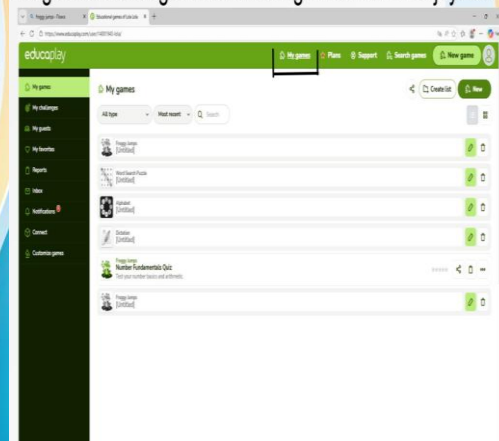

Belgilangan joyga savol yoziladi, A,B,C to'g'risiga 3ta variant yoziladi.

Bolajonlar uchun mana shunga o'xshagan rasmlik qilib tuzishlaringiz juda qiziqarli. Bolajonlar bu o'yinni juda qiziqib bajarishadi.

Tuzgan savollaringizni ko'rishlaringiz mumkin. Bu joyidan.

Boshlash degan joyidan tuzgan o'yinlaringiz boshlanadi.

Bolalarga savolini o'qib berasiz bolalar esa to'g'ri javobni tanlaydilar. To'g'ri javob berilsa keyingi savollarga o'tadi, noto'g'ri bo'lsa baqamiz suvga tushib ketadi.

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'lim tizimida tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish zamonaviy ta'limning muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Ta'lim jarayoniga innovatsion va raqamli texnologiyalarni joriy etish tarbiyachilarning pedagogik mahoratini oshirish, ta'lim mazmunini boyitish hamda bolalarning intellektual va ijodiy rivojlanishini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, EdTech texnologiyalaridan samarali foydalanish tarbiyachilarning axborot-texnologik, kommunikativ va innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, interaktiv o'yinlar, multimedia vositalari, raqamli ta'lim platformalari va geymifikatsiya

texnologiyalaridan foydalanish ta'lim-tarbiya jarayonini yanada qiziqarli va samarali tashkil etish imkonini beradi. Maktabgacha ta'lim muassasalarida innovatsion texnologiyalarni joriy etish orqali bolalarning bilish faolligi, mustaqil fikrlashi va ijodiy qobiliyatlari rivojlanadi. Bu esa tarbiyachilardan zamonaviy pedagogik yondashuvlarni qo'llay olish, raqamli ta'lim resurslaridan samarali foydalanish va ta'lim jarayonini innovatsion asosda tashkil etishni talab etadi.

Shuning uchun maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda EdTech texnologiyalaridan foydalanishni kengaytirish, tarbiyachilarning raqamli savodxonligini oshirish va innovatsion pedagogik tajribalarni amaliyotga joriy etish maktabgacha ta'lim tizimining sifatini yanada yuksaltirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar:

1. Achilov O'.I. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ota-onalar va tarbiyachilar hamkorligi. – Ilmiy konferensiya materiallari, 2023. <https://econferenceseries.com/index.php/srnss/article/view/3099/3007>.3-5Б
2. Bruner J. The Process of Education. – Harvard University Press.31-33С.
3. Jamoliddinova O. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi va metodikasi. – T.: O'qituvchi nashriyoti.45-47Б.
4. Кравцова Е.Е. Психология игры и развитие дошкольника. – Москва: Педагогика.52-56С.
5. Ortecano L. Serious Educational Reinforcement Game in Preschool. – 2019.12-15С.
6. Фаниева Х. Мактабгача таълим тизимини ривожлантириш масалалари. – Т.: Мактабгача таълим журнали, 2023. https://fll.jdpu.uz/index.php/presedu/article/view/8629?utm_source=chatgpt.com.118-120Б.
7. Xushnazarova M.N. Maktabgacha ta'lim taraqqiyoti, muammo yechim va istiqbol Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari. Andijon. 9-10 aprel 2025-yil.210В